

Sygn. VPa 74/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Marczyńska

Sędziowie: SSO Urszula Sipińska-Sęk

SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2016 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa I. G.

przeciwko Skarbowi Państwa Sądowi Rejonowemu w T. M.

o wynagrodzenie

na skutek apelacji powódki I. G. od wyroku Sądu Rejonowego

w Piotrkowie Tryb. IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 24 kwietnia 2015r. sygn. IV P 20/15

oddala apelację.

Sygn. akt V Pa 74/15

UZASADNIENIE

I. G. wniosła o zasądzenie od Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim kwoty 24.213,55 zł z ustawowymi odsetkami: od kwoty 1.675,32 zł od 1 lipiec 2011 roku, od kwoty 6.927,49 zł od 1 stycznia 2012 roku, od kwoty 9.847,08 zł od 1 stycznia 2013 roku i od kwoty 5.763,66 zł od 1 stycznia 2014 roku; wszystkie kwoty tytułem równowartości niezwaloryzowanego wynagrodzenia w latach 2011-2014.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, że jest zatrudniona w pozwanym Sądzie na stanowisku kuratora specjalisty w Zespole (...) dla Dorosłych. Na kuratora zawodowego w Sądzie Rejonowym w Tomaszowie Mazowieckim została mianowana dnia 1 lutego 2001 roku. Podstawą prawną stosunku pracy powódki jest art. 4 ustawy z 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych (Dz. U. Nr 98 poz. 1071 ze zm.), zaś art. 14 ustawy określa, że wynagrodzenie zasadnicze kuratorów zawodowych na równorzędnych stopniach służbowych jest równe i stanowi odpowiednio do rangi stopnia służbowego wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według zasad określonych w art.14 ust.1a i ust.1 b ustawy określa ustawa budżetowa. Zgodnie art. 14 ust. 1 b ustawy kwota bazowa począwszy od 2004 roku jest waloryzowana corocznie średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń ustalany na podstawie przepisów o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.

Roszczenie powódki to żądanie zapłaty kwoty o jaką jej zdaniem powinno zostać podwyższone jej wynagrodzenie w latach 2011, 2012, 2013 i 2014. Regulacje budżetowe ustanowiły waloryzację na poziomie 102,3% w roku 2011, na poziomie 102,8% w roku 2012, na poziomie 102,7% w roku 2013 i na poziomie 102,4% w roku 2014. Natomiast wynagrodzenia kuratorów nie zostały w ogóle zwaloryzowane.

Powódka podniosła nadto, iż wynagrodzenie powinno być zwaloryzowane na poziomie wskaźnika za rok poprzedzający roszczenie, na skutek tego udałoby się przynajmniej zneutralizować spadek siły nabywczej pieniądza. Miernik wzrostu wynagrodzeń na kolejne lata jest o tyle istotny, że ustawodawca w budżecie na rok 2011-2014 w ogóle nie przewidział wzrostu wynagrodzeń pracowników sektora publicznego, a w 2010 roku ukształtował go na poziomie o 2,5% niższym niż wskaźnik inflacji - w roku 2009 wynoszący 3,5%. Ostatnia regulacja wynagrodzeń kuratorów sądowych miała miejsce w 2009 roku.

W roku 2008 wynagrodzenie powódki wynosiło 32.436,18 zł, natomiast wartość waloryzacji wynosiła 2,5% od tej kwoty, czyli 810,90zł. Zatem kwota należna w 2011 roku. to 33.247,08 zł (32.436,18 + 810,90), a waloryzacja o wskaźnik inflacji to 864,42 zł (2,6% od 33.247,08). W związku z powyższym wynagrodzenie powódki za 2011 roku winno być wyższe o kwotę 1.675,32 zł.

Powódka w 2012 roku uzyskała wynagrodzenie w wysokości 71.512,68 zł waloryzowane o 2,5% z uwagi na nieuwzględnienie waloryzacji w 2010 roku (1.787,81 zł). Powyższa kwota wraz z wypłaconym wynagrodzeniem (71.512,68 zł) podlegała waloryzacji 2,6%, co daje wartość 1.905,81 zł. Wskazane powyżej kwoty zwiększyły wynagrodzenie I. G. do wartości 75.206,30 zł, natomiast waloryzacja wynosiła 4,3% (wskaźnik inflacji) co dało wartość 3.233,87 zł. Ta kwota wraz z dwiema poprzednimi daje kwotę 6.927,49 zł należnego wzrostu wynagrodzenia za rok 2012. Przy zastosowaniu tych samych zasad waloryzacja za rok 2013 powinna wynosić 9.847,11 zł, a za rok 2014 – 5.763,66 zł.

Pozwany Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie. W odpowiedzi na pozew pozwany podniósł, że roszczenie powódki nie ma oparcia w aktualnie obowiązujących przepisach ustawy budżetowej i ustaw o budżecie, a także w stanowisku Trybunału Konstytucyjnego, że zasada ochrony zaufania do państwa i stanowionej przez nie prawa jest zasadą lojalności państwa wobec adresata norm prawnych.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie IVP 20/15 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił przedmiotowe powództwo, jednocześnie nie obciążając powódki I. G. kosztami procesu.

Podstawę wyroku stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

Okoliczności w sprawie nie są sporne. Powódka jest zatrudniona w pozwanym Sądzie Rejonowym na stanowisku kuratora specjalisty. Wysokość jej wynagrodzenia w latach 2011-2014 również nie była sporna. Poza sporem był fakt, że wynagrodzenie powódki w tych latach nie było waloryzowane. Sąd Rejonowy jako podstawę waloryzacji wskazał art. 14 ustawy o kuratorach sądowych.

Swój wywód Sąd I instancji opierał się na postanowieniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 lutego 2015 roku w sprawie P 44/13, w której sądy zmierzały do uzyskania odpowiedzi na zagadnienie: „czy art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 roku – Ustawa budżetowa na rok 2010 (Dz. U. Nr 19, poz. 102), art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. – Ustawa budżetowa na rok 2011 (Dz. U. Nr 29, poz. 150) w związku z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 2010 roku o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. Nr 238, poz. 1578, ze zm.), art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 2 marca 2012 roku – Ustawa budżetowa na rok 2012 (Dz. U. poz. 273) w związku z art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 grudnia 2011 roku o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. Nr 291, poz. 1707, ze zm.) są zgodne z art. 2 oraz art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji w takim zakresie, w jakim dokonano naruszenia zasady ochrony własności, praw nabytych i zaufania obywatela do

państwa i stanowionego przez nie prawa, wskutek pozbawienia pracowników prawa do wypłaty zwaloryzowanego wynagrodzenia za pracę w latach 2010, 2011, 2012 według norm określonych w art. 4 ust. 2, art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 roku o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2011 roku, Nr 79, poz. 431, ze zm.) w związku z art. 14 a ustawy z dnia 18 grudnia 1998 roku o pracownikach sądów i prokuratury (Dz. U. z 2011 roku, Nr 109, poz. 639)”.

Trybunał stwierdził, że wynagrodzenia pracowników sądów, prokuratury i kuratorów są waloryzowane średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń, który jest ustalany corocznie w ustawie budżetowej. Natomiast wskazane w pytaniach sądów artykuły: 44 ust. 1 ustawy o budżecie z 2010 roku, art. 24 ust.1 pkt 1 ustawy o budżecie z 2011 roku, art.16 ust. 1 pkt 1 ustawy o budżecie z 2012 roku nie określają średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń, za pomocą którego dokonywana jest waloryzacja wynagrodzeń za pracę pracowników sądów, ani sposobu jego ustalania. Dlatego też Trybunał wskazał, że „przepisy te nie znajdują zastosowania przy wydawaniu rozstrzygnięcia w sprawach, które stały się podstawą do sformułowania pytań prawnych.”

Trybunał Konstytucyjny wskazał, że w sprawach, w których skierowane zostały pytania sądy rozpoznając sprawy dla wydania właściwych rozstrzygnięć zobowiązane będą do bezpośredniego zastosowania art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy budżetowej na rok 2010, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy budżetowej na rok 2011, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy budżetowej na rok 2012 i art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy budżetowej na rok 2013.

Trybunał określił, że „ewentualne orzeczenie stwierdzające niekonstytucyjność art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy budżetowej na rok 2010, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy budżetowej na rok 2011, art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy budżetowej na rok 2012 i art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy budżetowej na rok 2013 doprowadziłoby do sytuacji, w której za niezgodne z Konstytucją zostałyby uznane i tym samym wyeliminowane z porządku prawnego przepisy ustaw budżetowych, określające wysokość średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w latach 2010-2013.

Jednocześnie wciąż obowiązywałyby art. 14 a u.p.s.p., art. 14 ust. 1b u.k.s. i art. 4 ust. 2 u.k.w., zgodnie z którymi wynagrodzenie za pracę pracowników sądów i prokuratury oraz kuratorów sądowych jest waloryzowane lub podwyższane średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń. Obowiązywałby także art. 9 ust. 1 pkt 3 u.k.w., który wskazuje, że powyższy wskaźnik ustalany jest w ustawie budżetowej.

W takim hipotetycznym stanie normatywnym pytające sądy nadal byłyby zobowiązane do przyjęcia, że podwyższenie wynagrodzenia za pracę powodów winno nastąpić – stosownie do art. 14a u.p.s.p., art. 14 ust. 1b u.k.s. i art. 4 ust. 2 u.k.w. – tylko na podstawie średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń. Z kolei jedynym sposobem ustalenia przez pytające sądy tego wskaźnika byłoby, stosownie do art. 9 ust. 1 pkt 3 u.k.w., jego odczytanie z odpowiednich przepisów ustaw budżetowych, które jednak zostałyby usunięte z porządku prawnego w wyniku wyroku Trybunału. W aktualnym stanie prawnym jednocześnie brak jest normy prawnej, która pozwoliłaby na ukształtowanie wysokości waloryzacji wynagrodzenia za pracę pracowników sądów i prokuratury oraz kuratorów sądowych inaczej, niż na podstawie średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń określonego w ustawie budżetowej”.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że w przypadku orzeczenia o niekonstytucyjności przepisów ustaw budżetowych doprowadziłoby to do powstania luki prawnej, która wymagałaby ingerencji ustawodawcy. Nie doszłoby do ukształtowania stanu prawnego, w którym sądy mogłyby odmiennie rozstrzygać w sprawach przed nimi zawisłych.

Takie rozważania stały się podstawą umorzenia postępowania przez Trybunał Konstytucyjny, rozstrzygnięcie bowiem nie dawałoby podstaw do wydawania przez sądy orzeczeń zgodnych z żądaniami powodów-pracowników,

Sąd Rejonowy wskazał, że wskaźnik wzrostu wynagrodzeń pracowników sądów, prokuratury i kuratorów ustalany został na poziomie 100%, w związku z powyższym nie doszło do wzrostu wynagrodzeń kuratorów sądowych, w tym również powódki. Zarówno ustawa budżetowa na każdy rok, ustawy o budżecie jak i ustawa o kuratorach

sadowych czy wreszcie ustawa o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej są aktami prawnymi tej samej rangi, są równorzędne.

Sąd Rejonowy dokonał wykładni przepisów na podstawie obowiązujących reguł, które decydują która z norm jest obowiązująca, a która nie. Zgodnie z regułą chronologiczną (*lex posteriori derogat legi priori*) akt normatywny później uchwalony uchyla akt wcześniejszy. W ocenie Sądu I instancji powyższa reguła ma zastosowanie w niniejszej sprawie. Wobec powyższego przepisy ustawy o kuratorach sądowych (art. 14 ust. 1b) nie powodują nieważności przepisów ustaw budżetowych, w których przyjęto założenie wzrostu wynagrodzeń przy wskaźniku 100%.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż postanowieniem z dnia 11 lutego 2015 roku Trybunał Konstytucyjny w sprawie P 44/13 umorzył postępowanie w sprawie. Wobec powyższego przepisy zawarte w ustawach budżetowych i ustawach okołobudżetowych nie zostały uznane za sprzeczne z konstytucją, a tym samym zarzut z pozwu o naruszeniu przepisów konstytucji nie mógł być uznany za zasadny.

Tym samym w ocenie Sądu Rejonowego wynagrodzenie powódki ustalone na podstawie przepisów ustaw budżetowych z lat objętych pozwem było wynagrodzeniem ustalonym w sposób prawidłowy, zgodnie z obowiązującymi przepisami, które wykluczały waloryzację wynagrodzeń kuratorów sądowych.

Powyższy wyrok zaskarżyła apelacją w całości powódka zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 2 i art. 64 ust. 1 i 2 Ustawy zasadniczej - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w związku z:

a) art.14 ust.1b ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych (j.t. Dz. U. z 2014 roku, poz.795);

b) art.13 ust. 1 pkt 3 ustawy budżetowej na rok 2011 z dnia 20 stycznia 2011 roku (Dz. U. 2011 roku Nr 29, poz.150) w związku z art. 44 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 2010 roku o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. z 2010 r., nr 238, poz.1578);

c) art.13 ust. 1 pkt 3 ustawy budżetowej na 2012 z dnia 2 marca 2012 roku (Dz. U. z 2012 roku, poz.273) w związku z art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 grudnia 2011 roku o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. z 2011 roku, nr 291, poz.1707);

d) art.13 ust. 1 pkt 3 ustawy budżetowej na 2013 roku z dnia 25 stycznia 2013 roku (Dz. U. z 2013 roku, poz.169) w związku z art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. z 2012 roku, poz.1456);

e) art. 9 ust 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (Dz. U. z 2014 roku, poz.162) - ustawa budżetowa na 2014 roku;

f) art. 2 pkt 4 i art.6 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 roku. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2011 roku, nr 79, poz.431)

poprzez błędną ich wykładnię i przyjęcie, iż skoro wskaźnik wzrostu wynagrodzeń (waloryzacji) w państwowej sferze budżetowej w latach 2011-2014 wynosił 100% i ustawodawca nie przewidział podwyżki wynagrodzeń w tym okresie, to brak jest podstaw do stwierdzenia, iż powodowi zatrudnionemu w Sądzie Rejonowym w T. M.. w charakterze kuratora sądowego przysługuje podwyższone wynagrodzenie za lata 2011-2014. Przepis art. 14 ust. 1b ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku wskazuje bowiem, iż wynagrodzenie zasadnicze kuratorów sądowych stanowi wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość określa ustawa budżetowa, zaś kwota bazowa jest waloryzowana corocznie średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń ustalonym na podstawie przepisów o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. Wskazana wykładnia przepisów prawa jest sprzeczna z art. 2 Konstytucji RP, który stanowi, iż Rzeczypospolita Polska jest demokratycznym Państwem prawnym urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej, w tym dyrektywę ochrony praw nabytych, a ponadto wykładnia ta jest sprzeczna z art. 64 ust. 1 i 2 ustawy zasadniczej, który wskazuje, iż każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo do dziedziczenia

oraz koliduje z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym wszyscy są wobec prawa równi, wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.

Ustawodawca poprzez te zapisy objął konstytucyjną gwarancją szeroki katalog praw majątkowych, a w tym także prawo do wynagrodzenia. Ochrona praw majątkowych polega nie tylko na zapobieganiu i eliminowaniu działań faktycznych uniemożliwiających uprawnionym korzystanie z przysługujących praw, lecz także na takim ukształtowaniu ich treści, które ograniczałyby niebezpieczeństwo jednostronnego niweczenia ich ekonomicznej istoty. Zagwarantowana ustawą z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych coroczna waloryzacja wynagrodzenia tej grupy zawodowej nie może być niweczona, z jednej strony działalnością ustawodawcy, a z drugiej strony, niewłaściwą wykładnią przepisów poprzez sąd orzekający.

Ponadto błędna wykładnia wskazanych powyżej przepisów ustaw budżetowych oraz ustawy z dnia 23 grudnia 1999 roku o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz zmianie niektórych przepisów polega także na tym, iż zastosowana przez Sąd zasada *lex posteriori derogat legi priori* wcale nie prowadzi do usunięcia sprzeczności (konfliktu) tych równorzędnych ustaw i nie do przyjęcia jest pogląd Sądu, iż przepisy ustaw budżetowych na lata 2011 - 2014 uchylili przepisy ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz zmianie niektórych innych ustaw. Jest to pogląd zbyt daleko idący i prowadzący do bezpodstawnego wniosku, że przepisy ustawy z dnia 23 grudnia 1999 roku nie obowiązują, a przecież tak nie jest.

Jednocześnie wobec umorzenia postępowania przez Trybunał Konstytucyjny w sprawie P 44/13 na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 roku o Trybunale Konstytucyjnym, Sąd Rejonowy w zakresie powództwa za lata 2011-2014 ma możliwość samodzielnie dokonać oceny zgodności z Konstytucją przepisów ustaw budżetowych w zakresie przywołanym w pozwie (zgodnie z art. 8 ust 2 Konstytucji).

W związku z powyższym powódka wniosła o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa zgodnie z żądaniem - przy czym w zakresie roszczenia za lata 2011-2014 w oparciu o bezpośrednie zastosowanie Konstytucji poprzez stwierdzenie, iż omówione wyżej przepisy ustaw budżetowych za lata 2011-2014 są niezgodne z ustawą zasadniczą.

Sąd Okręgowy- Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następuje:

Apelacja powódki jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy podzielił ocenę prawną okoliczności niniejszej sprawy dokonaną przez Sąd pierwszej instancji. Okoliczności faktyczne w sprawie były niesporne. Rozpoznanie przedmiotowej sprawy i rozstrzygnięcie wyartykułowanego w niej sporu wymagało natomiast poruszenia szeregu zagadnień wskazanych w uzasadnieniu żądania pozwu. Obszerna argumentacja powódki sprowadzała się do wskazania z jednej strony na unormowania prawne kreujące obowiązek corocznej waloryzacji jej wynagrodzeń. Z drugiej jednak strony, a więc bez zachowania konsekwencji, powódka przekonywała, że brak rozwiązań prawnych stwarzających mechanizm waloryzacyjny uznać należy za niezgodny z przepisami prawa, w tym unormowaniami rangi konstytucyjnej.

Odnosząc się do zarzutów apelacji należy podkreślić, iż stosownie do treści art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych (Dz. U. z 2014 roku, poz. 795 tekst jednolity) wynagrodzenie zasadnicze kuratorów zawodowych na równorzędnych stopniach służbowych jest równe i stanowi odpowiednio do rangi stopnia służbowego wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość określa ustawa budżetowa. W kontekście argumentacji powódki znaczenia nabiera unormowanie ust. 1b tego przepisu, zgodnie z którym kwota bazowa, począwszy od 2004 roku, jest waloryzowana corocznie średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń ustalany na podstawie przepisów o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. Szczegółowe zasady wynagradzania kuratorów zawodowych, w tym mnożniki ich wynagrodzenia zasadniczego oraz przyznawane dodatki ustawodawca określił w akcie wykonawczym, jaki stanowi rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 23 grudnia 2002 roku w sprawie wynagrodzeń kuratorów zawodowych i aplikantów kuratorskich (Dz. U. z dnia 31 grudnia 2002 roku). Przepis § 2 powołanego rozporządzenia wskazuje przy tym, że kwota bazowa ustalana jest na podstawie przepisów o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. Przepis ten odsyła zatem do ustawy z dnia 23 grudnia

1999 roku o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, która z kolei w art. 9 ust. 1 wskazuje, że kwotę bazową oraz średnioroczne wskaźniki wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej ustalane są w ustawie budżetowej. Warto przy tym wskazać, że pracownikami państwowej sfery budżetowej są również osoby objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (art. 5 pkt 1 ustawy). Ustawodawca określił przy tym w art. 6 pkt 1 tej ustawy, że podstawę do określenia wynagrodzeń w roku budżetowym dla tej grupy pracowników stanowią wynagrodzenia z roku poprzedniego, zwaloryzowane średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń ustalonym w ustawie budżetowej, oraz dodatkowe wynagrodzenie roczne, wypłacane na podstawie odrębnych przepisów.

W art. 14 ustawy budżetowej z dnia 20 stycznia 2011 roku kwotę bazową dla zawodowych kuratorów sądowych określono w wysokości 1.873,84 złotych. Tożsama kwota określona została w kolejnych ustawach budżetowych określonych na rok 2012 (ustawa z dnia 2 marca 2012 roku - art. 14), na rok 2013 (ustawa z dnia 25 stycznia 2013 roku - art. 14) oraz na 2014 rok (ustawa z dnia 24 stycznia 2014 roku). W prezentowanych aktach prawnych ustawodawca konsekwentnie wskazywał, że średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej wynosi 100,0%. (art. 13 ust. 3 powołanych ustaw za 2011-2013 rok i art. 9 za 2014 rok).

W sprawie bezspornym było zatem, że wobec treści ustaw budżetowych na lata 2011-2014 przewidujących średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w wysokości 100% doszło do sytuacji, w której mechanizm ustalania wynagrodzenia kuratorów zawodowych określony w wyżej powołanym art. 14 ust. 1b ustawy z 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych i poprzez odesłanie w art. 6 ust. 1 ustawy z 23 grudnia 1999 roku o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, polegający na określaniu wynagrodzenia na dany rok budżetowy przy przyjęciu wynagrodzenia z roku poprzedniego po jego zwaloryzowaniu średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń (ustalonym w ustawie budżetowej) skutkowało okolicznością, iż wynagrodzenie to pozostało na poziomie z roku poprzedniego. W rezultacie powyższego, we wskazanym okresie wynagrodzenie grupy zawodowej kuratorów nie wzrosło. Sąd Rejonowy słusznie ocenił, że wobec takiej treści ustaw budżetowych na lata 2011-2013 i tzw. ustaw okołobudżetowych zakładających wielkość wynagrodzeń na poziomie nie wyższym niż w roku poprzedzającym, doszło do sprzeczności między uregulowaniami tych ustaw a ww. uregulowaniami ustawy o kuratorach sądowych i ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, które przewidywały mechanizm corocznej waloryzacji wynagrodzenia kuratorów średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń. Należy przy tym zauważyć, że w płaszczyźnie słownej ustaw budżetowych oraz ustawy o kuratorach sądowych i ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej sprzeczność taka nie zachodzi. Przepisy kolejnych ustaw budżetowych - na rok 2011, 2012, 2013 i 2014 przewidywały bowiem średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej, tyle że określona w nich wysokość na poziomie 100,0% spowodowała, że w praktyce wynagrodzenia określane przy zastosowaniu tego wskaźnika nie wzrosły.

Należy w tym miejscu przywołać unormowania przepisów ustaw z kolejnych lat o zmianie niektórych ustaw z realizacją ustawy budżetowej. Założenia wskazanych przepisów sprowadzały się do utrzymania w kolejnych latach budżetowych dotychczasowej wysokości wynagrodzeń zaplanowanych w ustawach budżetowych albo wynikających z planów finansowych.

Treść wskazanych regulacji prawnych wyklucza więc zasadność wniosku powódki dotyczącego obowiązku pozwanego pracodawcy corocznej waloryzacji wynagrodzenia za pracę. Ich istotę sprowadzić można jedynie do wskazania na sposób oraz podstawę ewentualnego wzrostu wynagrodzenia. Warto przy tym wskazać na znaczenie terminu „zwaloryzowane”, jakim ustawodawca posłużył się w art. 6 pkt 1 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej. Waloryzacja polega zasadniczo na zmianie nominalnej wartości pieniężnej wierzytelności lub płatności w celu utrzymania jej realnej wartości ekonomicznej na niezmiennym poziomie. Jej zasadniczym celem jest więc przeciwdziałanie zmianom siły nabywczej pieniądza, co z reguły sprowadza się do przeciwdziałania inflacji. Waloryzacja tym samym odnosi się przede wszystkim do wszelkiego rodzaju systematycznych długotrwałych wypłat, np. rent, emerytur czy wynagrodzeń. Niweluje ona negatywny wpływ inflacji na świadczenia, umożliwiając utrzymanie przez beneficjentów stałego poziomu życia. A zatem waloryzacja określonego świadczenia stanowić będzie wynik

orzeczenia sądu, albo też podjętych działań legislacyjnych. W treści komentowanego artykułu waloryzacja zatem będzie oznaczać nie mniej nie więcej jak czynność polegającą na pomnożeniu wynagrodzenia z roku poprzedniego przez średnioroczny wskaźnik ustalony w ustawie budżetowej. Tym samym w świetle poczynionych ustaleń waloryzacja ma zupełnie inne znaczenie niż w ujęciu powódek. Polega bowiem na dokonaniu zabiegu arytmetycznego, zmierzającego do finalnego ustalenia wysokości świadczenia w postaci wynagrodzenia za pracę.

Należy ponadto zwrócić uwagę na termin użyty w przedmiotowej ustawie "średnioroczny wskaźnik wzrostu wynagrodzeń". W art. 2 ust. 4 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz zmianie niektórych ustaw rozumie się wzrost wynagrodzeń na dany rok budżetowy w stosunku do roku poprzedniego. Wskaźnik ten ustalany jest corocznie w ustawie budżetowej i w oparciu o zestawienie z wynagrodzeniem pracownika z roku ubiegłego, daje wynik w postaci aktualnej wysokości wynagrodzenia. W spornym okresie wskaźnik ten ustalony został na poziomie 100%, co nie przekładało się na oczekiwaną przez powódkę waloryzację.

W tych okolicznościach Sąd Rejonowy zasadnie zastosował normę kolizyjną określaną jako lex posterior derogat legi priori, w myśl której akt późniejszy uchyla moc obowiązującą aktu wcześniejszego, przy czym wbrew twierdzeniom strony apelującej nie chodzi tu o formalne uchycenie przepisów ustawy o kuratorach sądowych (w części określającej zasady ustalenia wynagrodzenia) i ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw, ale o uchycenie stosowania określonych przepisów w konkretnej sytuacji zaistnienia kolizji norm.

Trzeba podkreślić, iż Sąd Rejonowy nie uznał ustaw z poszczególnych lat o zmianie niektórych ustaw z realizacją ustawy budżetowej za mających większe znaczenie od ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 795), a jedynie uznał te ustawy o zmianie niektórych ustaw z realizacją ustawy budżetowej za co najwyżej mające charakter lex specialis wobec regulacji ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 roku, poz. 795) w relewantnym w sprawie zakresie. Taka wykładnia prawa (w oparciu o zasadę interpretacyjną lex specialis derogat legi generali) jest nie tylko dopuszczalna, ale stanowi immanentną przesłankę prawidłowej subsumpcji. Poza tym trzeba dodać, iż nie ma sprzeczności pomiędzy przeciwstawianymi przez stronę powodową aktami prawnymi, a zachodzi pomiędzy nimi stosunek uzupełniania, co wykazał prawidłowo i w sposób jasny oraz zrozumiały Sąd Rejonowy w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Jest nadto oczywistym, iż zawieszenie gwarancji płacowej jednej grupy zawodowej (tu kuratorów) nie może być kwalifikowane jako działanie dyskryminacyjne w stosunku do innych grup zawodowych, co do których działają mechanizmy waloryzacyjne lub którym przyznane zostały podwyżki uposażeń, albowiem sam mechanizm waloryzacji, jak i jego zawieszenia dotyczy podmiotów tej samej kategorii pracowników w sensie zasad wynagradzania (np. kuratorów, wobec których wynagrodzenie ustala się na podstawie kwoty bazowej), różniącej się od podmiotów innej kategorii (np. sędziów sądów powszechnych, także zaliczanych do sfery budżetowej, wobec których jednak wynagrodzenie ustala się na podstawie innych kryteriów niż kwota bazowa), wobec której przyjmuje się inny mechanizm waloryzacyjny, względnie nie zawiesza jego stosowania.

Nie można również zgodzić się z kolejnym zarzutem powódki, a dotyczącym niekonstytucyjności omawianych rozwiązań legislacyjnych. Powódka przekonywała bowiem o ich sprzeczności z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Jest niewątpliwe, że zgodność przepisu prawa z przepisami konstytucyjnymi niezbędna w każdej dziedzinie prawa jest szczególnie ważna tam, gdzie chodzi o podstawowe zasady demokratycznego państwa prawnego. Są to bowiem zasady i wartości stanowiące podstawę porządku prawnego i gwarancję praworządności.

W takim jednak kontekście należy zauważyć, że regulacje dotyczące wynagrodzenia powódki wynikały z ustawy, które mają jak dotychczas charakter czasowy, a także realizowały cel publiczny w postaci zrównoważenia budżetu państwa. Prawodawca cieszy się tu szeroką swobodą decyzyjną. Należy przyjąć, iż to do Państwa należy ustalenie, w sposób dyskrejonalny, wynagrodzenia pochodzącego z budżetu tego Państwa i przyznawanego pracownikom państwowym. W związku z tym Państwo może, po dokonaniu odpowiednich zmian prawnych, wprowadzić, zawiesić

lub uchylić wypłatę określonych świadczeń. Ustawodawca może tym samym podejmować bardzo daleko idące środki oszczędnościowe, pod pewnymi jednakże warunkami. Nie można niczego "dawać i odbierać" w sposób arbitralny. Z tego też względu każda zmiana wartości wynagrodzenia musi wynikać ze zmiany obowiązującego prawa z zachowaniem wszelkich wymogów formalnych. Dopuszczalność opisywanych działań potwierdził między innymi Europejski Trybunał Praw Człowieka w decyzji z dnia 6 grudnia 2011 roku (44232/11) oraz decyzji z dnia 2 marca 2012 roku (44605/11). Dopiero w przypadku, w którym przepis prawny przewiduje wypłatę danego wynagrodzenia, a wymogi warunkujące uzyskanie takiego świadczenia zostały spełnione, organy władzy nie mogą odmówić realizacji wskazanego świadczenia za okres obowiązywania takiego przepisu prawnego.

Również Trybunał Konstytucyjny w dotychczasowej praktyce nie kwestionował zgodności z Konstytucją działań ustawodawcy dotyczących tzw. zamrażania wynagrodzeń niektórych grup zawodowych w sferze budżetowej, a powodowanych koniecznością ochrony stabilności finansowej państwa i zachowania równowagi budżetowej. W takiej właśnie sytuacji motywowanej ważnym interesem publicznym, wyrażającym się przeciwdziałania nadmiernemu deficytowi budżetowemu, ustawodawcy przysługiwał większy margines swobody regulacyjnej (por. np. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie K 1/12).

W licznych postanowieniach Trybunał Konstytucyjny odnosił się również do kwestii „zamrożenia” wynagrodzeń pracowników sfery budżetowej oraz o istocie tego mechanizmu stwierdzając, iż ustawa o kształtowaniu wynagrodzeń "nie gwarantuje w sposób bezwarunkowy pracownikom sfery budżetowej stałego corocznego wzrostu ich wynagrodzeń w określonej wysokości. Przewiduje jedynie waloryzację wynagrodzeń średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń ustalanych corocznie, tj. okresowo, na podstawie prognoz budżetowych i corocznie ustalonego wskaźnika. (...) wysokość wynagrodzeń tej grupy społecznej determinowana jest i to bezpośrednio sytuacją budżetową państwa. W związku z tym trzeba dopuścić występowanie ryzyka możliwości ograniczenia potencjalnego wzrostu wynagrodzeń, a to w przypadku niekorzystnego kształtowania się prognozowanych składników określających sytuację budżetową państwa. W tych uwarunkowaniach nie można mówić o pracowniczym prawie podmiotowym do automatycznej waloryzacji wynagrodzenia i co za tym idzie - o nabyciu takiego prawa przez pracowników państwowej sfery budżetowej. Nie istnieje tu nawet prawna ekspektatywa, a tym bardziej - ekspektatywa maksymalnie ukształtowana. Przepisy przewidujące waloryzację wynagrodzeń, aczkolwiek nieobojętne dla sytuacji majątkowej pracowników, nie tworzą bezpośrednio indywidualnych praw podmiotowych i są - przede wszystkim - dyrektywami dla organów państwa, dotyczącymi gospodarowania funduszem płac sfery budżetowej". Ponadto, "nawet jeżeli przyjąć, że pracownicy państwowej sfery budżetowej ponieśli w roku 2002 uszczerbek finansowy noszący pewne znamiona ograniczenia praw majątkowych ujmowanych in abstracto, to wbrew temu, co twierdzi wnioskodawca, znajduje to usprawiedliwienie w konieczności ochrony innej wyraźnie chronionej wartości konstytucyjnej, jaką jest dbałość o zachowanie równowagi budżetowej (art. 220 Konstytucji). Nie można bowiem zapominać, że zapewnienie równowagi budżetowej jest ważną wartością konstytucyjną, od niej zależy bowiem zdolność państwa do działania i do wypełniania jego różnorodnych zadań (...), a waloryzacja wynagrodzeń pozostaje gwarantowana li tylko przez ustawę zwykłą". W rezultacie, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 1 pkt 3 nowelizacji ustawy o wynagrodzeniach jest zgodny z art. 2, art. 64 ust. 1 i 2 i art. 7 oraz nie jest niezgodny z art. 21 ust. 1 Konstytucji.

Na marginesie można wskazać, że ustawa zasadnicza wprost reguluje kwestię wynagrodzeń jednej tylko grupy zawodowej - sędziów (por. art. 178 ust. 2 Konstytucji, zgodnie z którym sędziom zapewnia się warunki pracy i wynagrodzenie "odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków"). Także w tym wypadku Trybunał Konstytucyjny uznał, że w warunkach kryzysu gospodarczego "zamrożenie" wynagrodzeń tej kategorii osób w 2012 r. jest zgodne z art. 2, art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji (por. powołany wyrok pełnego składu Trybunału Konstytucyjnego o sygn. K 1/12). W uzasadnieniu tego wyroku podkreślono, że nawet w odniesieniu do sędziów "nie istnieje abstrakcyjnie pojmowane prawo podmiotowe do wynagrodzenia w określonej wysokości ani też prawo do podwyżki wynagrodzenia". (por. postanowienie TK z dnia 28 kwietnia 2015 roku, P 7/15, LEX; z dnia 24 czerwca 2015 roku, P 84/15, LEX i wskazane w nich orzecznictwo TK).

Odnosząc się zatem do zarzutu apelacyjnego naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisów prawa materialnego poprzez zastosowanie wymienionych w apelacji przepisów ustaw budżetowych i ustaw o zmianie niektórych ustaw

związanych z realizacją ustawy budżetowej jako pozostających w sprzeczności z art. 2 i art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wskazać należy, że dopóki określony przepis nie zostanie uznany za niekonstytucyjny istnieje domniemanie jego zgodności z Konstytucją. W polskim systemie prawa organem powołanym do orzekania w sprawach zgodności ustaw z Konstytucją jest Trybunał Konstytucyjny - art. 188 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 roku.

Na marginesie zasadniczych rozważań należy podnieść, iż powódka wadliwie określiła stroną pozwaną jako statio fisci Skarbu Państwa. O ile jest ono właściwe na gruncie tzw. zwykłego procesu cywilnego (art. 67 § 1 i 2 k.p.c.), o tyle traci swój sens na gruncie postępowania w sprawach z zakresu prawa pracy. W sprawie dotyczącej wynagrodzenia za pracę legitymacja bierna przysługuje jedynie podmiotowi posiadającemu status pracodawcy. Stosownie do treści art. 3 k.p. jest nim między innymi jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej jeżeli zatrudnia pracowników. Pracodawcą kuratora sądowego jest sąd rejonowy w którym pełni on czynności służbowe. W tym zresztą zakresie dotychczasowa judykatura Sądu Najwyższego dotycząca wykładni pojęcia pracodawcy, a tym samym jego legitymacji procesowej w sprawach, w których stroną jest pracownik sądu rejonowego jest od dawna ukształtowana oraz stabilna i sytuuje tą podmiotowość zgodnie z literalnym brzmieniem art. 3 k.p. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 1993 roku, I PZP 30/93, OSNCP 1994 Nr 6, poz. 123 oraz wyrok z dnia 19 września 1996 roku, I PRN 101/95, OSNAPiUS 1997 Nr 7, poz. 112).

Mając na uwadze całokształt powyższych okoliczności i rozważań należało stwierdzić, iż wszystkie zarzuty sformułowane przez stronę powodową w apelacji okazały się pozbawione jakichkolwiek podstaw i nie zasługiwały na uwzględnienie. Wbrew zarzutom apelacji nie można przyjąć, że zaskarżone orzeczenie oparto o wadliwie oceniony materiał dowodowy lub wadliwie zastosowane przepisy prawa. W ocenie Sądu Okręgowego, wszystkie wyżej omówione kwestie podnoszone jako zarzuty zostały omówione oraz ocenione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i podnoszone obecnie w apelacji nie mogły prowadzić do zmiany prawidłowego orzeczenia. Apelacja nie zawiera bowiem de facto żadnych nowych elementów, które nie byłyby dotąd podnoszone w toku postępowania sądowego. Ocena wszystkich tych kwestii dokonana przez Sąd Rejonowy nie budzi zastrzeżeń, albowiem nie jest ani dowolna, ani przekraczająca granice zastosowanych przepisów.

Reasumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy uniknął naruszenia przepisów postępowania mogącego mieć istotny wpływ na wynik sprawy oraz nie dopuścił się uchybień, które w świetle art. 379 k.p.c. in fine mogłyby skutkować nieważnością postępowania. Nadto logicznie i rzetelnie uzasadnił swe stanowisko, powzięte na podstawie dostatecznego wyjaśnienia okoliczności sprawy. Dlatego też zarzuty apelacji należy uznać za li tylko nie mającą merytorycznych podstaw polemikę z zaskarżonym orzeczeniem i jego pisemnym uzasadnieniem.

Mając powyższe na uwadze i w konsekwencji uznając apelację powódki za bezzasadną, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.